

KADER İNANCI

KADER VE KAZA

“Ne yapayım kaderim böyleymiş!”, “Kader mahkûmuyuz elden ne gelir?”, “Kader utansın!” gibi sözleri söyleyen birinin kader anlayışı nasıldır?

Kader: Kelime anlamı; ölçü, düzen, ahenk, miktar, biçimlendirmek, bir şeye gücü yetmek, kıymetini bilmek, mukayese etmek anlamlarına gelir.

Terim anlamı: Allah’ın sınırsız ilmi ve kudreti ile evrende olan veya olacak her şeyi belli bir ölçü, uyum ve düzen içerisinde programlaması, planlaması ve takdir etmesidir.

Kaza: Kelime anlamı; yaratmak, hükmetmek, emretmek, gerçekleştirmek, ortaya çıkarmak ve hüküm vermek anlamlarına gelir.

Terim Anlamı: Allah tarafından ezelde programlanan, planlanan, takdir edilen olayların yeri ve zamanı geldiğinde Allah tarafından yaratılması ve gerçekleşmesine ‘Kaza’ denir.

▪ KADER VE KAZA, BİR SEBEP SONUÇ YASASIDIR.

NOT: İslam’ın temel inanç esasından birisi de kader ve kazaya imandır.

Örnekler:

- “Su 100 derecede kaynar.” Kuralı kavramını ifade ederken, 100 dereceye ulaşan suyun kaynaması da
- Su döngüsü , yağmurun yağması
- Yükseklerle çıkıldıkça havanın soğuması ve basıncın artması
Kişinin dağ tırmanışı esnasında nefes almakta zorlanması, üşümesi ise
- Kalemi yere bıraktığın zaman düşeceğini bilmen (Yer çekimi)
Kalemin düşmüş olması ise
- Yer çekimi ve yağmurun yağması ise örnektir.

Örnek Ayetler: “ Gökten bir ölçüye göre suyu indiren O’dur. Biz onunla kupkuru, ölü bir beldeye hayat veririz. (Zuhur Suresi, 11. Ayet)

“ Biz her şeyi bir ölçüye göre yarattık” (Kamer suresi, 49. ayet)

ALLAH HER ŞEYİ BİR ÖLÇÜYE GÖRE YARATMIŞTIR

Allah birdir, tekdir, eşi ve benzeri olmayandır. (Tevhit)

Kader ve kaza ile ilgili Allah’ın sıfatları vardır Bunlar;

İlim, irade, tekvin kudret.

Allah bizlerden evren üzerinde düşünmemizi, ahenk ve uyumu görmemizi istemiştir. Ayrıca bu uyumu bozacak davranışlardan da uzak durmamız için bizleri uyarır.

Örnek Ayetler:

- ✚ “ Onlar ayakta dururken, otururken, yanları üzerine yatarken Allah’ı anarlar ve göklerin yerin yaratılışı hakkında düşünürler. “(Ali İmran suresi, 191. ayet)
- ✚ “Yeri ve göğü Allah yükseltti. Dengeyi o koydu. Sakın o dengeyi bozmayın.” (Rahman suresi, 8. ayet)
- ✚ “ İnsanların kendi elleriyle yapıp ettikleri yüzünden karada ve denizde düzen bozuldu. Allah ise belki vazgeçerler diye yaptıklarının bir kısmını onlara tattırır.” (Rum suresi, 41. ayet)

Evrendeki uyum ve düzene örnekler;

- Güneşin doğup batması,
- Bitkilerin karbondioksit kullanıp oksijen üretmesi,
- Gece ve gündüzün oluşması,
- Mevsimlerin oluşması,
- Yağmur ve karın yağması.

Örnek soru: (TEOG)

Ertuğrul: Yağmurun ve karın yağması

Zehra: Güneş ve ayın hareket etmesi

Muhammet: Gece ve gündüzün birbirini takip etmesi

Nesrin: Depremde çürük yapıların yıkılması

Buna göre, Allah'ın her şeyi bir ölçüye göre yaratmasıyla ilgili hangi öğrencinin verdiği örnek yanlıştır?

- A) Nesrin
 - B) Zehra
 - C) Muhammet
 - D) Ertuğrul
-

- “Biz her şeyi bir ölçüye göre yarattık.” (Kamer suresi, 49. ayet)
- “Güneş ve ay bir hesaba göre hareket eder.” (Rahman suresi, 5. ayet)

Bu ayetlerden aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Her şeyi yaratan Allah'tır.
 - B) Her şeyin yaratılmasında bir ahenk ve düzen vardır.
 - C) Varlıklardaki ölçü ve düzen bir tesadüfün eseridir.
 - D) Güneş ve ayın hareketi hassas bir yörünge sisteminin sonucudur.
-

“Biz her şeyi bir ölçüye göre yarattık.”(Kamer suresi, 49. ayet)

Bu ayette “ölçü” kelimesi hangi anlamda kullanılmıştır?

- A) Kader
 - B) Ecel
 - C) Rızık
 - D) Tevekkül
-

Merhaba arkadaşlar! Benim bir kardeşim oldu adını kader koyduk.

Kader kelimesinin anlamını aşağıdaki seçeneklerden bulmama yardımcı olur musunuz?

- A) Allah'ın canlılara verdiği nimetlerdir.
- B) Kur'an'ın indirilmeye başlandığı gecedir.
- C) Doğumdan ölüme kadar geçen zamandır.
- D) Allah'ın her şeyi bir ölçü ve düzene göre planlamasıdır.

-
- Güneşin doğup batması
 - Mevsimlerin art arda gelmesi
 - Dünyanın belirli bir hızla dönmesi

Verilen bu bilgiler aşağıdaki ayetlerden hangisiyle ilişkilendirilebilir?

- A) "Sen af yolunu tut, iyiliği emret ve cahillerden yüz çevir." (A'raf suresi, 199. ayet)
- B) "Gökleri ve yeri yerli yerince yarattı. Sizi şekillendirdi ve şekillerinizi de güzel yaptı. Varış O'nadır." (Teğabun suresi, 3. ayet)
- C) "İman edip salih ameller işleyenlere gelince halkın en hayırlısı onlardır." (Beyyine suresi, 7. ayet)
- D) "Hakkında bilgi sahibi olmadığın şeyin peşine düşme. Çünkü kulak, göz ve kalp bunların hepsi ondan sorumludur." (İsra suresi, 36. ayet)

Allah'ın önceden takdir ettiği, programladığı şeylerin yeri ve zamanı gelince gerçekleşmesine denir.

Cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

- A) Kaza
 - B) Rızık
 - C) Ecel
 - D) Emek
-

Evrendeki hayat, Allah'ın koyduğu düzen ve ölçü içerisinde devam eder.

Aşağıdaki ayetlerden hangisi bu düşünceyi desteklemektedir?

- A) “Gökleri yedi kat yaratan O’dur. Rahman’ın yaratmasında bir düzensizlik göremezsin... ” (Mülk Suresi, 3. ayet)
 - B) “Dinde zorlama yoktur. Artık doğrulukla eğrilik birbirinden ayrılmıştır...” (Bakara Suresi, 256. ayet)
 - C) “Onlar için büyük bir bağışlanma ve rızık vardır...” (Sebe Suresi, 4. ayet)
 - D) “Allah’ın sana iyilik yaptığı gibi sen de insanlara iyilik yap...” (Kasas Suresi, 77. ayet)
-

Yıldızlar bir adım yolundan şaşmaz,
Dağlar haddin bilir, denizler taşmaz,
Karıncanın yükü, boyunu aşmaz,
Bunca dengelerin farkında mısın?
Cengiz Numanoğlu

Bu şiirin ana düşüncesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Doğanın dengesi korunmalıdır.
 - B) Verilen nimetlere şükredilmelidir.
 - C) Her şey bir ölçüye göre yaratılmıştır.
 - D) Her canlıya belli bir ömür verilmiştir.
-

Aşağıdaki ayetlerden hangisi evrenin belirli bir düzen ve ölçüye göre yaratıldığına ilişkin değildir?

- A) “... Kararını verdiğin zaman artık Allah’a güven. Çünkü Allah, kendisine güvenenleri sever.” (Âl-i İmrân suresi, 159. ayet)
- B) “Geceyi ve gündüzü, Güneş’i ve Ay’ı yaratan O’dur. Her biri bir yörüngede hareket etmektedir.” (Enbiyâ suresi, 33. ayet)
- C) “Gökten bir ölçüye göre suyu indiren O’dur. Biz onunla (kupkuru), ölü bir memlekete hayat veririz...” (Zuhruf suresi, 11. ayet)
- D) “Yeri döşeyen, onda oturaklı dağlar ve ırmaklar yaratan ve orada bütün meyvelerden çift çift yaratan O’dur...” (Ra’d suresi, 3. ayet)

Allah her şeyi bir düzen ve ahenk içinde yaratmıştır. Örneğin, insan ve hayvanların var edilmesinden önce, yeryüzünü onların yaşamalarına uygun bir şekilde yaratmıştır. Bu harika düzeni keşfetmeye yönelik yapılan bilimsel araştırmalar da Allah'ın her şeyi ölçülü bir şekilde yarattığı gerçeğini anlamamıza katkı sağlamaktadır. Bize düşen ise evrendeki düzeni korumaktır.

Aşağıdakilerden hangisi bu metinden çıkarılamaz?

- A) Allah her şeyi yerli yerince yaratmıştır.
- B) Yeryüzü, üzerindeki varlıkların yaşamasına elverişli yaratılmıştır.
- C) Evrendeki her şey Allah'ın yaratıcı kudretinin bir eseridir.
- D) Bilimsel veriler, Allah'ın bir olduğuna kanıt oluşturur.

Öğretmenin öğrencilere yönelttiği “Kaza nedir?” sorusunun doğru cevabı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Allah'ın her şeyi bir ölçü ve düzen içerisinde programlamasıdır.
- B) İnsanı tercih etmeye ve tercih ettiğini gerçekleştirmeye yönlendiren güçtür.
- C) Allah tarafından önceden planlanan olayların zamanı gelince gerçekleşmesidir.
- D) Tüm tedbirleri aldıktan sonra işin sonucunu Allah'a bırakmaktır.

Aşağıdakilerden hangisi “kader” ile ilgili en kapsamlı açıklamadır?

- A) Allah'ın insanları güçleri ölçüsünde sorumlu tutmasıdır.
 - B) Allah'ın başlangıçtan sonsuza kadar her şeyin zamanını, yerini ve özelliklerini önceden bilip takdir etmesidir.
 - C) Allah'ın peygamberler göndererek nelerin iyi, nelerin kötü olduğunu insanlara açıklamasıdır.
 - D) Allah'ın irade ve takdir ettiği şeylerin, yeri ve zamanı gelince gerçekleşmesidir.
-

“Evladım! Kaderden yine kaderle kaçılır. Hastalık mı geldi tedavi olursun, başarısızlık mı çalışırsın, cahillik mi okursun. Elimden bir şey gelmez demekle Müslüman oturup kalamaz!” diye cevap verdi babaannesi Merve’ye.

Buna göre Merve, babaannesine aşağıdaki sorulardan hangisini yöneltmiş olamaz?

- A) Kader nasıl anlaşılmalıdır?
 - B) İnsan, davranışlarından niçin sorumludur?
 - C) Tevekkül anlayışımız nasıl olmalıdır?
 - D) İnsan iradesi, kader üzerinde etkili midir?
-

Evrendeki fiziksel, biyolojik ve toplumsal yasalarla ilgili Kur’an ayetleri incelendiğinde, yaratılıştaki ölçü ve düzenin mükemmelliğinin vurgulandığı görülmektedir.

Bu gibi ayetler aşağıdaki kavramlardan hangisinin kapsamında değerlendirilebilir?

- A) Kader
 - B) Tevekkül
 - C) İrade
 - D) İlim
-

KADER VE EVRENDEKİ YASALAR

Evrendeki her şey, Allah'ın (c.c.) koyduğu biyolojik, fiziksel ve toplumsal yasalara göre hareket etmektedir. Kur'an'da, **“Her şeyin, kaynağı bizim katımızdadır ve biz her şeyi, kusursuzca belirlenmiş bir ölçüye, bir uyuma göre indiririz.”** buyrulurak bu gerçeğe dikkat çekilmiştir. Allah'ın (c.c.) evrendeki uyumu sağlamak için koyduğu bu yasalara sünnetullah veya âdetullah denir. Sünnetullah; canlı cansız bütün varlıkların nasıl hareket edeceklerini belirleyen Allah'ın değişmez düzen ve kurallarına denir. Sünnetullah kavramını **fiziksel, biyolojik ve toplumsal yasalar** olarak üç grupta inceleyebiliriz.

Fiziksel Yasalar

Fiziksel yasalar; evrenin işleyişi ve düzeni ile ilgilidir.

Madde ve enerjinin oluşumu, yapısı, hareketi, değişimi ve maddeler arası ilişkilerle ilgili yasalardır. Allah'ın (c.c.) koyduğu bu yasalar evrenseldir. Deney gözlem ve araştırmalar sonucu insanlar tarafından tespit edilir. Yağmurun yağması, gece ve gündüzün birbirini takip etmesi, ısınan suyun buharlaşması gibi olaylar Allah'ın (c.c.) koyduğu fiziksel yasaların bir sonucudur.

- Evrenseldir.

Güneş'in, Ay'ın ve Dünya'nın birbirlerine olan mesafeleri, kendi yörüngelerinde hareket etmeleri, aralarındaki çekim kuvveti Allah'ın (c.c.) takdir ettiği değişmez evrensel yasaların göstergesidir. Bu konuya Kur'an'da şöyle değinilmiştir: **“Gece de onlar için bir delildir. Gündüzü ondan çıkarırız, bir de bakarsın karanlık içinde kalmışlardır. Güneş de kendi yörüngesinde akıp gitmektedir. Bu, mutlak güç sahibi, hakkıyla bilen Allah'ın takdiri (düzenlemesi)dir. Ayın dolaşımı için de konak yerleri (evreler) belirledik. Nihayet o, eğrilmiş kuru hurma dalı gibi olur. Ne güneş aya yetişebilir ne de gece gündüzü geçebilir. Her biri bir yörüngede yüzmektedir.”**

Suyun kaldırma kuvvetiyle gemilerin denizlere ve okyanuslara açılarak insanlara fayda sağlamaları, Allah'ın (c.c.) evrende yarattığı değişmez fiziksel yasalar sayesinde. Bu konu Kur'an'da şöyle ifade edilir: “... **Onun koyduğu yasalarla denizde akıp gitsin diye gemileri de hizmetinize verdi...**”

ÖRNEKLER

- Isıtılan metallerin genişmesi
- Suyun 100°C de kaynaması
- Yer çekimi kanunu
- Dağların ve denizlerin oluşması
- Gece gündüz ve mevsimlerin oluşması
- Ay'ın Dünya etrafında dönmesi
- Dünya'nın Güneş etrafında dönmesi
- Yağmur, kar, dolu, tipi gibi doğa olayları
- Deprem, heyelan, sel

Örnek ayetler;

✚ “Onlara bir delil de gecedir ki biz O'ndan gündüzü sıyrıp çekeriz.” (Yasin suresi, 37. Ayet)

✚ “Güneş ve Ay bir hesaba göre hareket etmektedir.”
(Rahman suresi, 5. Ayet)

✚ “Varlığının delillerinden biri de denizde dağlar gibi yüzen gemilerdir.” (Şura suresi, 32. ayet)

✚ “Gece ve gündüzü birbiri ardınca getiren Allah'tır.” (Furkan suresi, 62. ayet)

- **Fiziksel yasalara bağlı olarak yapılan araştırmalar neticesinde günümüzde kullandığımız buzdolabından ütüye, bilgisayardan telefona, otomobilden uçağa daha birçok ürün fiziksel yasalar kapsamında değerlendirilir.**
-

Biyolojik Yasalar

Fiziksel yasalar gibi biyolojik yasalar da deney, gözlem ve araştırmalar sonucu keşfedilir. Canlıların doğması, gelişmesi ve üremesi gibi olaylar biyolojik yasalar kapsamında değerlendirilir. Yüce Allah bitki, hayvan ve insanların yapı ve işlevlerini biyolojik yasalara bağlı kılmıştır. Allah (c.c.) canlıları, varlıklarını sürdürecekt özelliklerle donatmıştır. İnsanın varlığını sürdürebilmesi için solunum, sindirim ve dolaşım gibi sistemlere sahip olması gerekir. İnsanın yaratılışı hakkında Allah (c.c.) şöyle buyurur: **“Allah sizi topraktan, sonra nutfeden yarattı. Sonra da sizi birbirinize eş kıldı...”**

- Evrenseldir.

Örnekler:

- Balıkların solunumu için solungaçları olması
- Kuşların uçabilmek için kanatlara ihtiyaç duyması
- Nefes alıp vermemiz
- Otlarla beslenen hayvanların çene yapıları, etle beslenen hayvanların çene yapılarına göre farklı yaratılması
- Bitkilerin ve çiçeklerin fotosentez yapması
- Doğum, ölüm, gençlik, yaşlılık ve DNA gibi konular biyolojik yasalara örnektir.

Örnek Ayetler;

- ✚ “Allah sizi topraktan, sonra nutfeden yarattı. Sonra da sizi birbirinize eş kıldı...”
(Fâtır suresi, 11. ayet)
- ✚ “Biz sizi basit bir sudan yaratmadık mı?” (Mürselat suresi,20. ayet)
- ✚ “ O insanı alaktan yarattı.” (Alak suresi, 2.ayet)

- ✚ “Yeryüzüne bakmazlar mı? Orada her güzel çiftten nice bitkiler yetiştirdik” (Şuara suresi, 7. ayet)
- ✚ Allah her canlıyı sudan yarattı. İşte bunlardan kimi karnının üstünde sürünür, kimi de iki ayak üstünde yürür. Allah dilediğini yaratır.” (Nur suresi, 45. ayet)
- ✚ “Size tohumlar, bitkiler, ağaçlar, sarmaş dolaş olmuş bağlar, bahçeler yetiştirmek için üst üste yığılıp sıkışan bulutlardan şırıl şırıl akan sular indirdik.” (Nebe suresi1-16. ayetler)

Toplumsal Yasalar

Toplumun sağlıklı bir şekilde varlığını sürdürebilmesi için uyması gereken yasalara toplumsal yasalar denir. Allah (c.c.) evrendeki düzen için fiziksel ve biyolojik yasalar koyduğu gibi toplumların düzeni için de toplumsal yasalar koymuştur. Sevgi, kardeşlik, doğruluk, adalet, kul hakkı gibi ilkeler toplumsal yasaların temelini oluşturur. Toplumun barış ve huzuru bu ilkelere olan bağlılıkla sağlanır. Bu konuda Kur'an-ı Kerim'de, **“... Şüphesiz ki bir topluluk kendi durumunu değiştirmedikçe Allah onların durumunu değiştirmez...”** buyrularak toplumların yükseliş ve çöküşlerinin kendi iradelerine bağlı olduğu ifade edilmiştir.

Kur'an'da toplumsal yasalar, geçmiş milletlerin başından geçen olaylarla anlatılmaktadır.

Toplumun varlığı ve geleceği için adalet vazgeçilmez bir ilkedir. Eğer toplumu oluşturan kişiler arasında geçim imkânları, eğitim, sağlık, güvenlik gibi alanlarda şeref ve itibar açısından bir ayrımcılık varsa barış ve huzurdan söz etmek mümkün değildir. Yüce Allah adaletin, toplumların devamı için ayakta tutulması gereken bir ilke olduğunu Kur'an'da şöyle bildirmiştir: **“... Allah için şahitlik yaparak adaleti titizlikle ayakta tutan kimseler olun...”** (Nisâ suresi, 135. ayet)

Örnekler;

- Gelir dağılımının adil olduğu toplumlarda huzurun olması, yoksulluğun azalması
- Adaletin olmadığı yerde kargaşa çıkması
- Hırsızlık olan yerde güven oluşmaması
- Eğitim oranının yüksek olduğu toplumlarda bilimsel ilerlemenin artması
- Kur'an'da yer alan, aile hayatı, adalet, ticaret, hukuk, sosyal hayat ile ilgili ayetler toplumsal yasa ile ilgilidir.

Örnek Ayetler :

- ✚ “Hep birlikte Allah’ın ipine (Kur’an’a) sımsıkı sarılın. Parçalanıp bölünmeyin. Allah’ın size olan nimetini hatırlayın. Hani sizler birbirinize düşmanlar idiniz de O, kalplerinizi birleştirmişti. İşte O’nun bu nimeti sayesinde kardeşler olmuştunuz...” (Âl-i İmrân suresi, 103. ayet)
- ✚ “ Sizden önceki milletlerin başından nice olaylar gelip geçmiştir. Yeryüzünde gezin dolaşın da yalancıların sonunun nasıl olduğunu bir bakın.” (Âl-i İmrân suresi,137. ayet)
- ✚ “Öyle bir fitneden sakının ki o, içinizden sadece zulmedenlere erişmekle kalmaz (bu belâ başkalarına da geçer, umumî olur)...” (Enfâl suresi, 25. ayet)
- ✚ “... Allah için şahitlik yaparak adaleti titizlikle ayakta tutan kimseler olun...” (Nisâ suresi, 135. ayet)
- ✚ “ Her toplumun bir eceli vardır. Ecelleri geldiğinde onu ne bir an erteleyebilirler, ne de bir an öne alabilirler.” (Araf suresi, 34. ayet) (Ecel kelimesi bio.

yasalar ile ilgili olsa da toplumun eceli dediđi için toplumsal yasadır.)

Murat: Isıtılan metaller genişir.

Ayşe: Su, deniz seviyesinde ve belli basınç altında 100°C’de kaynar.

Sena: Gelir dağılımının adil olduğu toplumlarda yoksulluk azalır.

Ahmet: Güneş, sahip olduğu çekim kuvvetiyle güneş sistemindeki gezegenleri yörüngelerinde tutar.

Evrendeki yasalarla ilgili hangi öğrencinin verdiği örnek konusu bakımından diğierlerinden farklıdır?

- A) Murat
 - B) Ayşe
 - C) Sena
 - D) Ahmet
-

Yüce Allah; balıkları suda solunum yapabilmeleri için solungaçlı, kuşları uçabilmeleri için kanatlı yaratmıştır. Aynı şekilde etle beslenen hayvanların çene yapısı, otlar beslenenlerin çene yapısından farklıdır.

Bu parçada Allah’ın evrende koyduğu yasaların hangisinden söz edilmektedir?

- A) Fiziksel yasalardan
 - B) Biyolojik yasalardan
 - C) Kimyasal yasalardan
 - D) Toplumsal yasalardan
-

Furkan : “Her toplumun belirlenmiş bir eceli vardır. Ecelleri geldiğinde onu ne bir an erteleyebilirler ne de bir an öne alabilirler.” (A’raf Suresi, 34. ayet)

Yeşim : “Onlar yeryüzünde gezip kendilerinden öncekilerin sonunun nasıl olduğuna bakmazlar mı? ...” (Fatır Suresi, 44. ayet)

Ömer : “Bir toplum kendinde bulunan özellikleri değıştirmedikçe Allah da onlarda bulunanı değıştirmez. ” (Ra’d Suresi, 11. ayet)

Burcu : “Güneş ve ay bir hesaba göre hareket etmektedir. Göğü Allah yükseltti ve dengeyi O koydu.” (Rahman Suresi, 5 ve 7. ayetler)

Yukarıdaki öğrencilerden hangisinin okuduğu ayet, Allah’ın evrene koyduğu fiziksel yasalara örnektir?

- A) Furkan
- B) Yeşim

C) Ömer

D) Burcu

I. Gelir dağılımının adil olduğu toplumlarda huzur olur.

II. Hırsızlığın olduğu yerde insanlar birbirlerine güvenmez.

III. Adaletin olmadığı toplumlarda karmaşa başlar.

IV. Dünya'nın kendi eksenini etrafında dönmesiyle gece ve gündüz oluşur.

Evrendeki yasalarla ilgili numaralanmış örneklerden hangisi konusu bakımından diğerlerinden farklıdır?

A) I.

B) II.

C) III.

D) IV.

- - - yasaları bilmek, insanların çevresindeki kişilerle uyum içerisinde yaşamalarını sağlar. İnsanların birbirlerinin hak ve hukuklarına önem göstermelerini ve zarar verici davranışlardan kaçınmalarını gerektirir.

Bu metinde boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Fiziksel

B) Biyolojik

C) Toplumsal

D) Kimyasal

Aşağıdakilerden hangisi fiziksel, biyolojik ve toplumsal yasaların ortak özelliğidir?

A) Madde ve enerjinin yapısı ve değişimi ile ilgili olmaları

B) Toplumsal olaylar arasındaki sebep-sonuç ilişkilerini göstermeleri

C) Bütün insanlığı ilgilendiren yasalar olmaları

D) Canlılara ait özellikler ile ilgili olmaları

Evrensel Yasalar		Ayetler
I.	Fiziksel	“Allah bir kimseyi ancak gücünün yettiği ölçüde yükümlü kılar...” (Bakara suresi, 286. ayet)
II.	Toplumsal	“... Yeryüzünde gezin, dolaşın; Allah’ın ayetlerini yalanlayanların durumunu görün.” (Âl-i İmrân suresi, 137. ayet)
III.	Fiziksel	“Denizde dağlar gibi yüzen (gemiler) de O’nun varlığının delillerindendir.” (Şûrâ suresi, 32. ayet)
IV.	Toplumsal	“Ey iman edenler! Allah için hakkı ayakta tutan, adaletle şahitlik eden kimselerden olun...” (Mâide suresi, 8. ayet)

Bu tablodaki evrensel yasalar ile ayetlerden hangisi yanlış eşleştirilmiştir?

- A) I.
 - B) II.
 - C) III.
 - D) IV.
-

Evrensel Yasalar	Ayetler
• Fiziksel • Biyolojik • Toplumsal	I. "Hiçbir şey O'na denk ve benzer değildir." (İhlâs suresi, 4. ayet)
	II. "Güneş ve Ay bir hesaba göre hareket etmektedir." (Rahmân suresi, 5. ayet)
	III. "Onlar yeryüzünde gezip kendilerinden öncekilerin sonunun nasıl olduğuna bakmazlar mı?..." (Fâtır suresi, 44. ayet)
	IV. "O, insanı alaktan (embriyodan) yarattı." (Alak suresi, 2. ayet)

Tabloda verilen evrensel yasalar ile ayetler eşleştirildiğinde numaralanmış ayetlerden hangisi dışarıda kalır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV.

I. Mevsimlerin, gece ve gündüzün oluşumu fiziksel yasalara bağlıdır.

II. Evrenin düzen ve işleyişinin tümü toplumsal yasalarla gerçekleşir.

III. Kur'an-ı Kerim'de evrensel yasalarla ilgili örnekler yer alır.

Yukarıdaki ifadelerden hangileri doğrudur?

- A) I. ve II. B) I. ve III.
C) II. ve III. D) I, II. ve III.

Allah'ın evren için koymuş olduğu yasalar düşünöldüğünde aşağıdakilerden hangisi diğerlerinden farklı bir yasa ile ilgilidir?

- A) Suyun kaldırma kuvveti
- B) Yağmur ve karın oluşumu
- C) Bazı bitkilerin tozlaşma yolu ile aşılması
- D) Çekme ve itme kuvvetinin, cismin kütlesiyle bağlantılı olması

Kur'an-ı Kerim'de, aile hayatından ticarete, hukuktan sosyal hayata kadar yaşamın her alanında insanlar arası ilişkileri düzenleyen birçok ayet vardır. Bu ayetler Kur'an-ı Kerim'in - - - ile ilgili bilgiler verdiğini göstermektedir.

Paragrafta boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) toplumsal yasalar
- B) biyolojik yasalar
- C) fiziksel yasalar
- D) kimyasal yasalar

I. Evrende bütün cisimler birbirini çeker. Cismin kütlesi ne kadar büyük olursa çekimin kuvveti de o derece fazladır. Cisimler arasındaki uzaklık arttıkça çekim kuvveti de azalır.

II. Bireyler kendi davranışlarını düzelttiklerinde bu durum topluma da yansır. Toplumların refah ve huzuru, kişilerin davranış biçimleriyle yakından ilişkilidir.

III. Canlılar enerji ihtiyaçlarını beslenme yoluyla sağlar. Beslenme ihtiyacını karşılayan pek çok ürün toprakta yetişir. Bitkiler büyüyüp, gelişip, ürün vererek diğer canlıların yaşamını devam ettirmesine katkı sağlar.

Numaralanmış cümlelerde örnekleri verilen yasalar aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

I.	II.	III.
A) Biyolojik	Fiziksel	Toplumsal
B) Fiziksel	Toplumsal	Biyolojik
C) Biyolojik	Toplumsal	Fiziksel
D) Fiziksel	Biyolojik	Toplumsal

“Bunlara kendilerinden öncekilerin, Nûh, Âd ve Semûd toplumlarının, İbrahim’in kavminin, Medyen halkının ve yıkılıp giden beldeler ahalisinin haberleri gelmemiş miydi? Onlara peygamberleri apaçık delillerle geldiler. Demek ki Allah onlara zulmetmiş değildi, asıl onlar kendilerine zulmetmişlerdi.” (Tevbe suresi, 70. ayet)

Bu ayet aşağıdakilerden hangisi için örnek oluşturur?

- A) Toplumsal yasalar
 - B) Emek ve rızık
 - C) Biyolojik yasalar
 - D) Sabır ve tevekkül
-

Her gün evrende sıradan gibi görünen, birçok olağanüstü olay gerçekleşmektedir. Her yeni gün güneşin doğuşuyla başlamakta batışıyla sona ermektedir. Her yıl ilkbaharda çiçek açan, gövdesine su yürüyen ağaçlar, kışın yapraklarını dökmekte gövdesi kupkuru bir hâle gelmektedir. Baharın yeniden gelişyle o kupkuru gövde canlanmakta yer çekiminin tersine su yukarı doğru çıkmaktadır. Bu gibi örnekler Allah’ın kâinata koyduğu düzenin göstergesidir.

Yukarıdaki metinde

- I. Fiziksel
- II. Biyolojik
- III. Toplumsal

numaralanmış yasalardan hangileri örneklendirilmiştir?

- A) Yalnız I
 - B) I ve II.
 - C) I ve III.
 - D) II ve III.
-

Aşağıdaki ayetlerden hangisi evrensel bir yasa ile ilişkilendirilemez?

- A) “Allah size kendi nefislerinizden eşler yarattı, eşlerinizden de sizler için oğullar ve torunlar yarattı ve sizi temiz gıdalarla rızıklandırdı...” (Nahl suresi, 72. ayet)
- B) “Güneş’i ışıklı, Ay’ı da parlak kılan, yılların sayısını ve hesabı bilmeniz için ona (Ay’a) birtakım menziller takdir eden O’dur...” (Yunus suresi, 5. ayet)
- C) “Bunlar yeryüzünde gezip de kendilerinden öncekilerin sonunun nasıl olduğunu görmediler mi?...” (Fâtır suresi, 44. ayet)
- D) “Kullarım sana, beni sorduğunda (söyle onlara): Ben çok yakınım. Bana dua ettiği vakit dua edenin dileğine karşılık veririm.” (Bakara suresi, 186. ayet)

Toplumsal sağlıklı bir şekilde varlığını sürdürebilmesi için uyması gereken yasalara toplumsal yasalar denir. Sevgi, kardeşlik, doğruluk, adalet, kul hakkı gibi ilkeler toplumsal yasaların temelini oluşturur. Toplumsal barış ve uyum bu ilkelere olan bağlılıkla sağlanır. Bu konuda Kur’an-ı Kerim’de “... Şüphesiz ki bir topluluk kendi durumunu değiştirmedikçe Allah onların durumunu değiştirmez...” (Ra’d suresi, 11. ayet) buyrulmaktadır.

Bu metinden aşağıdakilerin hangisine ulaşılabilir?

- A) Toplumsal yasalar Allah’ın birliğinin delillerindendir.
 - B) Toplamların huzuru, toplumsal yasalara uyup uymamalarına göre değişiklik gösterir.
 - C) Allah her topluma durumlarını düzeltmeleri için peygamberler göndermiştir.
 - D) Toplumsal yasaların iyi anlaşılması için Kur’an geçmiş toplumların hayatlarından örnekler verir.
-

İnsanın İradesi ve Kader

İnsanın akıllı ve irade sahibi olması davranışlarından sorumlu olması anlamına gelir. Bu yüzden kader; insanın akıl ve sorumluluk sahibi olmasıyla yakından ilgilidir. Akıl, kişinin ayırt edebilme; irade ise kişinin tercih edebilme yeteneğidir. Allah insanlara akıl ve iradenin yanında peygamber göndererek onlara doğru yolu bulmaları konusunda yardım etmiştir. Bu yüzden insan sorumluluk sahibi bir varlıktır. **“Ona iki yolu iyiyi ve kötüyü gösterdik”** (Beled suresi, 10. ayet)

Sorumluluk: Bir kimsenin verdiği kararların sonuçlarını üstlenmesi, yaptığı ya da yapması gerekirken yapmadığı işlerden dolayı hesap vermek zorunda olmasıdır. **“Kim iyi bir iş yaparsa faydası kendisinedir ve kim kötülükte bulunursa zararı kendisinedir...”** (Fussilet suresi, 46. ayet)

“... Yapmakta olduğunuz şeylerden mutlaka sorguya çekileceksiniz.” (Nahl suresi, 93. ayet)

İrade; Dileme, tercih etme, karar verme ve bunlar için gerekli güç ve yeteneğe sahip olmayı ifade eden irade, küllî ve cüzî olmak üzere ikiye ayrılır.

A) Küll-i İrade	B) Cüz-i İrade
Allah’a ait olan, sınırsız, kişinin tercih hakkının bulunmadığı için sorumlu tutulmadığı ve hesap vermeyeceği alandır.	İnsana ait olan, kişinin özgür iradesi ile tercihte bulunabileceği, sorumlu tutulacağı ve hesap vereceği alandır.
Örnekler: Kişinin doğduğu yer, zaman, anne babası, saç rengi, göz rengi, cinsiyeti, ırkı, ten rengi, kalp atışı vb.	Örnekler: Kişinin kendi tercihi ile yapmış olduğu iyi ve kötü işler, namaz kılmak, oruç tutmak, oturmak, uyumak vb.

Allah'ın (c.c) istediğini istediği gibi dilemesi ve seçmesi olan küllî irade Allah'ın (c.c) mutlak ve sınırsız iradesidir. Küllî irade, her şeye hâkim olan, her şeyi içine alan iradedir.

Allah (c.c.) tarafından insana verilen sınırlı özgürlük ve insanın tercih etme kabiliyeti Cüz'i iradedir. Yazı yazmak, oturmak, kalkmak, çalışmak, namaz kılmak, iyi veya kötü davranışta bulunmak özgür irademizle seçerek yaptığımız davranışlardandır. Kişinin bu sorumluluk alanına cüzî irade denir.

Ancak insanın iradesinin dışında olan şeyler de vardır. Kalbimizin çalışması, nefes alıp verişimiz, midemizin yiyecekleri sindirimi irademiz dışında gerçekleşir.

Ne zaman, nerede, hangi anneden doğacağımıza; hangi ırktan olacağımıza biz karar veremeyiz. Göz rengimiz, ten rengimiz, saç rengimiz bütün bunlar bizim irademiz dışında Yüce Allah'ın takdiri ile gerçekleşir. Bu alana ise küllî irade denir.

“Şüphesiz biz ona doğru yolu gösterdik. İster şükredici olsun ister nankör.” (İnsan suresi, 3. ayet)

Aşağıdakilerden hangisi insanın iradesi dışında gerçekleşen ve sorumlu tutulmadığı hususlardan biridir? (TEOG)

A) İnancı	B) İbadeti
C) Ahlakı	D) Irkı
-

“ Kim zerre kadar hayır yapmışsa onu görür. Kim de zerre kadar kötülük yapmışsa onu görür.” (Zilzâl suresi, 7 ve 8. ayetler)

Bu ayetlerde insanla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) İnanan bir varlık olduğu
 - B) Sorumlu bir varlık olduğu
 - C) En güzel şekilde yaratıldığı
 - D) Kaderinin önceden belirlendiği
-

- “Şüphesiz biz ona doğru yolu gösterdik, ister şükredici olsun ister nankör.” (İnsan suresi, 3. ayet)
- “Kim doğru yolu seçerse bunu ancak kendi iyiliği için seçmiş olur...” (İsra suresi, 15. ayet)

Bu ayetlerde vurgulanmak istenen ana düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kadere teslimiyetin önemi
 - B) İnsanın mükemmel yaratıldığı
 - C) İnsanın tercihlerinde özgür olduğu
 - D) Rızkın çalışarak elde edilebileceği
-

“Allah kimseye gücünün üstünde bir yük yüklemez. Herkesin kazandığı ya kendi lehine ya da aleyhinedir...” (Bakara Suresi, 286. ayet)

Bu ayet, aşağıdakilerden hangisiyle ilişkilendirilebilir?

- A) Sorumluluk
 - B) İşbirliği
 - C) Paylaşma
 - D) Hoşgörü
-

Aşağıdakilerden hangisini insan kendi iradesi ile elde eder?

- A) Mesleğini
- B) Irkını
- C) Cinsiyetini
- D) Rengini

Aşağıdaki ayetlerden hangisi özgür irade ile ilgilidir?

- A) “Her can, ölümü tadacaktır. Sonunda bize döndürüleceksiniz.” (Ankebut suresi, 57. ayet)
 - B) “O (Allah), sizi bir çamurdan yaratan, sonra size bir ecel tayin edendir...” (En’am suresi, 2. ayet)
 - C) “Şüphesiz biz ona (doğru) yolu gösterdik. İster şükredici olsun ister nankör.” (İnsan suresi, 3. ayet)
 - D) “Güneş de yörüngesinde akıp gitmektedir. Bu üstün ve bilen Allah’ın kanunudur.” (Yasin suresi, 38. ayet)
-

Allah pek çok canlı ve cansız varlık yaratmıştır. Yarattığı varlıklar içerisinde insana farklı ve üstün özellikler vermiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu özelliklerden biridir?

- A) İrade
 - B) Ecel
 - C) Rızık
 - D) Ömür
-

“Allah kimseye gücünün üstünde bir yük yüklemeyiz. Herkesin kazandığı ya kendi lehine ya da aleyhinedir...” (Bakara Suresi, 286. ayet)

Bu ayet, aşağıdakilerden hangisiyle ilişkilendirilebilir?

- A) Sorumluluk
- B) İşbirliği
- C) Paylaşma
- D) Hoşgörü

	
Ahmet	Beyza
İnsanın kendi iradesinde olan durumlar	İnsanın kendi iradesinde olmayan durumlar
I. Doğum yerimizi belirlemek II. Aklını kullanarak karar vermek III. Sağlıklı beslenmeyi seçmek	I. Anne-babamızı seçmek II. Cinsiyetimizi belirlemek III. İyi ya da kötü bir davranış sergilemek

Ahmet ve Beyza, irade ve sorumluluk konusunda birer tablo hazırlamıştır.

Bu öğrencilerin verdiği örneklerden hangileri birbiriyle yer değiştirirse tablolar doğru hâle gelir?

	Ahmet	Beyza
A)	I.	II.
B)	I.	III.
C)	III.	III.
D)	II.	I.

Musa arkadaşları ile gezerken, arkadaşlarından Sami “Haydi şu elma bahçesine girip elma yiyelim.” önerisinde bulundu. Musa da “Sorumluluğu senin boynuna olursa gelirim.” dedi.

Musa’nın bu cevabı aşağıdaki ayetlerden hangisi ile çelişmektedir?

- A) “Dinde zorlama yoktur...” (Bakara suresi, 256. ayet)
- B) “... Hiçbir günahkâr, başkasının günah yükünü üstlenmez...” (İsrâ suresi, 15. ayet)
- C) “... Hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu?...” (Zümer suresi, 9. ayet)
- D) “... Allah, her şeyi yaratmış, ona bir ölçü, biçim ve düzen vermiştir.” (Furkân suresi, 2. ayet)

- I. Başarı
- II. Akıl
- III. Tevekkül
- IV. İrade

İnsan, davranışlarından sorumlu tutulabilmesi için bunlardan hangilerine öncelikle sahip olmalıdır?

- A) I ve III.
- B) I ve IV.
- C) II ve III.
- D) II ve IV.

“Kim hidayet yolunu seçerse, bunu ancak kendi iyiliği için seçmiş olur; kim de doğruluktan saparsa, kendi zararına sapmış olur. Hiçbir günahkâr, başkasının günahını yüklenmez...” (İsra Suresi, 15. ayet)

Bu ayeti kavrayan bir kişiden aşağıdakilerden hangisi beklenmez?

- A) Sorumluluğunun bilincinde olması
- B) Doğru ve güzel davranışlar sergilemesi
- C) Kötü ve çirkin davranışlardan kaçınması
- D) Başına gelenlerden başkalarını sorumlu tutması

“Üç kişiden sorumluluk kaldırılmıştır: Akli olmayandan, uyuyandan ve çocuktan.”(Hadis-i Şerif)

Bu hadiste verilmek istenen ana düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bütün insanlar eşit haklara sahiptir.
- B) İnsan, sorumluluk bilinciyle hareket etmelidir.
- C) Allah, her varlık için belli bir kader belirlemiştir.
- D) Sorumluluk; akıllı ve irade sahibi olmayı gerektirir.

Zehra Öğretmen; Hatay’da doğan, öğretmenlik mesleğini severek yapan, orta boylu

I.

II.

III.

ve esmer, üç yaşında mavi gözlü bir kız çocuğuna sahip çok sevdiğimiz bir öğretmenimizdir.

IV.

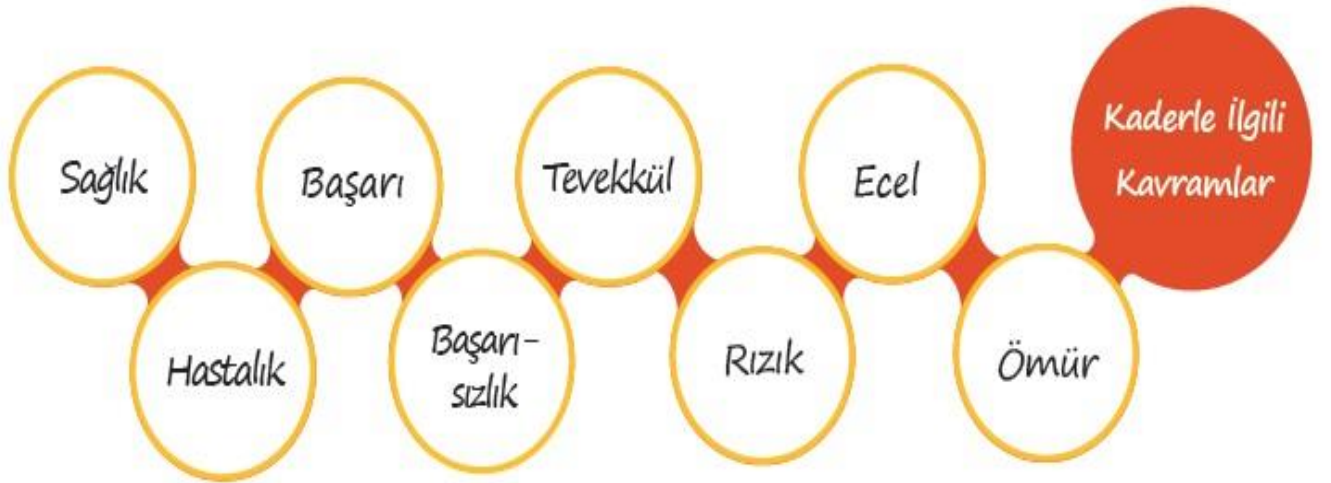
Bu cümlede altı çizili bölümlerden hangisi, Zehra Öğretmen’in iradesine örnek gösterilebilir?

- A) I.
 - B) II.
 - C) III.
 - D) IV.
-

Aşağıdaki ayetlerden hangisi özgür irade ile ilgilidir?

- A) “Her can, ölümü tadacaktır. Sonunda bize döndürüleceksiniz.” (Ankebut suresi, 57. ayet)
- B) “O (Allah), sizi bir çamurdan yaratan, sonra size bir ecel tayin edendir...” (En’am suresi, 2. ayet)
- C) “Şüphesiz biz ona (doğru) yolu gösterdik. İster şükredici olsun ister nankör.” (İnsan suresi, 3. ayet)
- D) “Güneş de yörüngesinde akıp gitmektedir. Bu üstün ve bilen Allah’ın kanunudur.” (Yasin suresi, 38. ayet)

Kaderle İlgili Kavramlar

Ömür ve Ecel

İnsanın ve diğer canlıların doğumundan ölümüne kadar geçen zaman dilimine denir. (Doğumdan ölüme kadar geçen sınırlı zaman dilimi)

Allah’ın (c.c.) takdir ettiği bu ömrün bittiği, hayatın sona erdiği âna da denir. (Ömrün sona erdiği andır.) (Sözlük anlamı; süre, belirli bir vaktin bitişi ve müddet)

- ✚ “Nerede olursanız olun, sağlam ve tahkim edilmiş kaleler içinde bulunsanız bile ölüm size ulaşacaktır...” (Nisâ suresi, 78. Ayet)
- ✚ “İnsan için belirlenen ömür bittiğinde ecel gelir ve ölüm olayı gerçekleşir. Bu gerçek, bir ayette şöyle ifade edilmiştir: “Her can, ölümü tadacaktır. Sonunda bize döndürüleceksiniz.” (Ankebût suresi, 57. ayet)

Rızık

Allah'ın (c.c.) canlılar için yarattığı nimetler (iyilik, lütuf) onların yaşamlarını sürdürebilmesi içindir. Bunların tamamı rızık olarak değerlendirilir. Yediklerimiz, içtiklerimiz, giydiklerimiz, bilgi, hikmet, teneffüs ettiğimiz hava yani kısaca maddi ve manevi bütün ihtiyaç duyulan şeyler bizler için Allah'ın (c.c.) bahşettiği rızıklardandır. Kur'an-ı Kerim'de, **“Yeryüzünde yaşayan bütün canlıların rızık Allah'a aittir...”** buyrularak rızık yegâne kaynağının Allah (c.c.) olduğu belirtilmiştir.

Rızık veren Allah'tır (c.c.). Ancak kulların da çalışıp çabalayıp kendilerine takdir edilmiş olan rızık helal yoldan kazanmak için gayret göstermeleri gerekir.

Emek; Kişinin rızık kazanmak için bedenen veya zihnen çaba sarf etmesine denir. İslam dini, kumar, şans oyunları, gasp, hırsızlık gibi haksız kazanç yollarından gelir elde etmeyi haram saymıştır. Çalışmadan, dilenerek geçinmeyi de hoş görmemiştir. Hz. Muhammed (s.a.v.) **“Kimse kendi elinin emeğinden daha hayırlı bir rızık yememiştir...”** buyurarak bu konuya dikkat çekmiştir. Peygamberlerde geçimini çalışarak sağlamışlardır.

- Hz. Âdem Çiftçilik
- Hz. Musa Çobanlık
- Hz. Davut Demircilik
- Hz. İdris Terzilik
- Hz. Muhammed Ticaret

İnsan, Allah'ın (c.c.) evrene koyduğu yasaları gözeterek çalışır, çabalar, sebeplere sarılır ve rızık kazanmak için tercihlerde bulunur. Allah (c.c.) da onun bu tercihi, çabasına göre rızık yaratır. Fakat bu durum, **“Kaderimde ne varsa o olur, nasıl olsa rızık veren Allah'tır (c.c.).”** deyip insanı çalışmamaya, tembelliğe götürmemelidir. Böyle diyen bir kişi, kaderi yanlış anlamaktadır. İnsana düşen; geçimini sağlamak ve rızık elde etmek için gerekli çalışmaları yapmak, sonra da sonucu Allah'tan (c.c.) beklemektir.

“İnsan ancak kendi çalışmasının karşılığını elde edebilir. Onun çalışması ileride kesinlikle gözler önüne serilecektir. Sonra çalışmasının karşılığı kendisine eksiksiz olarak verilecektir.” (Necm suresi, 39-41. ayetler)

er-REZZAK

“Mahlûkâtına maddî ve mânevî her türlü rızık bol bol ihsan eden, rızık veren” anlamında esmâ-i hüsnâdan (Allah’ın en güzel isimlerinden)dır.

Tevekkül

Kaderle ilgili kavramlardan birisi de tevekküldür. Tevekkül kelime olarak güvenmek, dayanmak, teslim olmak gibi anlamlara gelir. Terim olarak ise Allah’a (c.c.) dayanıp güvenmek, çalışıp çabalarırken Allah’ı (c.c.) daima yanımızda bilmek ve işlerin sonucunu Allah’a (c.c.) bırakmak demektir. Bir başka yönüyle tevekkül, tüm yapılması gerekenleri yaptıktan sonra insanın içinde duyması gereken iç huzur, mutmain olma ve en önemlisi Allah’ın (c.c.) takdir edeceği sonuç ne olursa olsun buna razı olma ahlakıdır. Yüce Allah bir ayette, **“...Müminler, yalnız Allah’a tevekkül etsinler.”** buyurmuş; inananların yalnız kendine güvenmelerini istemiştir.

Başarı ve Başarısızlık

İnsan kendisine verilen akıl ve iradesiyle başarıya gidecek yolları öğrenir ve tercih eder. Tercihleri sonucunda ya başarılı ya da başarısız olur. Bir tercih söz konusu olduğu için başarı veya başarısızlığın sorumluluğu insanın kendisine aittir. Örneğin, bir sporcunun başarılı olması için beslenmesine, antrenmanlarına, uyku düzenine dikkat etmesi gerekir. Bu sayede sağlıklı bir hayat sürdürerek spor yapmanın asıl amacına da ulaşması mümkün olabilir. Hak ve adaletten ayrılarak zulüm ve haksızlıkla bir şeyleri elde etmek başarı sayılmaz. Haksızlıkla ve adaletsizlikle sözde başarılar elde etmiş insanlarla ilgili Kur'an-ı Kerim'de, **“İşte bunlar dünyada da ahirette de çabaları boşa giden kimselerdir. Onların hiçbir yardımcısı da yoktur.”** buyrulmaktadır. Başarı için doğruluktan ve adaletten ayrılmayanları ise Allah (c.c.) mükâfatlandıracaktır.

Sağlık ve Hastalık

Sağlık, Allah'ın (c.c.) insana bahşettiği nimetlerin başında gelir. Sağlığın değerini hasta olduğumuzda daha iyi anlarız. Küçük bir rahatsızlık bile insanın ağız tadını kaçıır; onu hâlsiz ve yorgun düşürür. Tedavisi zor olan hastalıklarla mücadele edenler ve sürekli yatağa bağımlı yaşayanlar da sağlığın ne kadar büyük bir nimet olduğunu bizlere gösterir.

Hastalık, insanın sağlığının bozulmasıdır. Yediğimiz, içtiğimiz şeylerin sağlıklı olması; çevrenin hijyen şartlarına uygun olması; yaşadığımız ortamın ısı, ışık, hava gibi etkenlerinin yeterli olması; uyku ve dinlenme gibi hususlara dikkat edilmesi hastalıklardan korunmamız ve sağlıklı kalmamız için büyük bir önem arz eder.

“Ey insanlar! Yeryüzündeki şeylerin helal ve temiz olanlarından yiye!” Ayrıca beden, elbise ve çevre temizliğine dikkat etmekle ilgili Müddessir suresinin 4 ve 5. ayetinde **“Giyisilerini temiz tut. Kötü şeylerden sakın.”** buyrularak bu konuya dikkat çekilmiştir. Yine **“Ey inananlar! İçki, kumar, putlar ve fal okları şüphesiz şeytan işi pisliklerdir; bunlardan kaçının ki saadete eresiniz.”** ayeti de haramlardan uzak durmanın beden ve ruh sağlığına katkısını ifade eder.

Aşağıdakilerden hangisi İslam dininin emek ve rızık anlayışını yansıtmaz?

- A) Nimetlerin israf edilmesi haram kılınmıştır.
- B) İnsanın rızıkını helal yoldan elde etmesi gerekir.
- C) İnsan çalışmasa da Allah onun rızıkını verecektir.
- D) Çalışmadan kazanmak ve üretmeden tüketmek doğru değildir.

Zamanı boşa
harcamaya neden
olur.

Hasan

Üretkenliği azaltır
ve tembelliğe alıştıırır.

Müzeyyen

İnsanda hırs ve
bencilliği azaltır.

Mustafa

Emek harcamadan
para kazanmaya
sevk eder.

Hatice

Kumar oynamanın bireysel ve toplumsal zararları ile ilgili hangi öğrencinin değerlendirmesi yanlıştır?

A) Hasan	B) Müzeyyen
C) Mustafa	D) Hatice

Pazarda, portakal tezgâhında iyi portakalların öne, kötülerin ise arkaya dizildiğini gören Mehmet: “Acaba bunlar Peygamber Efendimizin hadisini bilmiyorlar mı?” diye düşünmüştür.

Mehmet, Hz. Peygamber’in hangi hadisini hatırlamıştır?

- A) Bizi aldatan bizden değildir.
 - B) Verilen söz, sorumluluk gerektirir.
 - C) İlim öğreniniz ve onu insanlara öğretiniz.
 - D) Hiç kimse kendi emeği ile kazandığından daha hayırlı bir lokma yememiştir.
-

“Sizden herhangi birinizin sırtına bir bağ odun yüklenip satması, dilenmesinden hayırlıdır.” (Hadis-i Şerif)

Bu hadisteki ana düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kadere razı olmak
 - B) Meslek sahibi olmak
 - C) Çalışarak kazanmak
 - D) Allah’a tevekkül etmek
-

“Bilsin ki insan için kendi çalışmasından başka bir şey yoktur. Çalışması da ileride görülecektir. Sonra ona karşılığı tastamam verilecektir.” (Necm Suresi, 39-41. Ayetler)

Bu ayetler aşağıdaki kavramlardan hangileriyle ilgilidir?

- A) Ecel - Ömür
 - B) Akıl - İrade
 - C) Emek - Rızık
 - D) Hayır - Şer
-

“... kararını verdiğin zaman artık Allah’a güven. Çünkü Allah, kendisine güvenenleri sever.” (Âl-i İmran Suresi, 159. ayet)

Bu ayet, aşağıdaki kavramlardan hangisiyle doğrudan ilgilidir?

- A) Tevekkül
 - B) Kaza
 - C) İbadet
 - D) Ahlak
-

Murat Bey, kazancını manavlık yaparak sağlamaktadır. Her gün dükkanını erkenden açıp hazırlıklarını yaptıktan sonra bol kazanç için dua etmektedir.

Bu paragraftan aşağıdakilerin hangisi çıkarılamaz?

- A) Emek
- B) Tevekkül
- C) Rızık
- D) Paylaşma

Lise ve üniversiteye giriş sınavlarından önce televizyonlarda görmeye alıştığımız bir haber vardır: “Şimdi tevekkül ve dua vakti. Bu yüzden türbeler yine doldu, taştı. Duvarlara yazılar yazıldı, ağaçlara bez bağlandı. Anneler, babalar evlatları için dua ediyor.” Röportajlarda ise: “Ne kadar çalıştın?” sorusuna, başlar öne eğilerek mahcup cevaplar verilmektedir. Bu da bize - - - göstermektedir.

Bu metinde boş bırakılan yere düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) türbelerin İslam dinindeki önemini
- B) batıl inançların endişeleri artırdığını
- C) başarı için anne-baba duasının gerekliliğini
- D) toplumdaki tevekkül anlayışının yanlışlığını

İnsan, hayatı boyunca birçok şeyle karşılaşır. Bunlardan bazıları kendi iradesiyle bazıları ise başka sebeplerle gerçekleşir. İnsan, gücü oranında görev ve sorumluluklarını yerine getirir. Kendisini aşan durumlarda ise Allah’a sığınır ve Allah’tan yardım diler. Böylece insan, gönül rahatlığı içerisinde huzurlu bir şekilde hayatını devam ettirir.

Bu metinde vurgulanan kavramlar aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

- A) Kader ve rızık
 - B) Kader ve ecel
 - C) Kader ve tevekkül
 - D) Kader ve yaratma
-

Fatih Bey, anne-babasını ziyaret etmek için aracıyla yola çıkar. Yolculuk öncesinde aracının bakımlarını yaptırır ve gideceği yere sağ salim ulaşmak için dua eder. Yolculuk sırasında tüm trafik kurallarına uygun davranır. Fakat aracın lastiği patlar ve araçta maddi hasar oluşur.

Metindeki altı çizili bölüm, aşağıdaki kavramlardan hangisi için bir örnek oluşturur?

- A) Kaza
 - B) Rızık
 - C) Ecel
 - D) Tevekkül
-

Aşağıdaki öğrencilerden hangisinin söylediği, İslam'ın “emek ve rızık” anlayışına ters düşer?

- A) Alperen: Allah rızkı yaratır, kul gayretiyle kazanır.
 - B) Furkan: Çalışanın yardımcısı Allah'tır, yatarak bekleyen pişmandır.
 - C) Nur: Çalış durma sebat et, tarladan ürünü hasat et.
 - D) Mine: Çalış çabala nereye kadar, gelecektir rızkın ayağına kadar.
-

- Trafik kurallarına dikkat eden bir kimsenin yola çıkarken Allah'a sığınması
- Dürüst ve çalışkan bir esnafın maddi durumu kötüleşince Allah'a güvenerek isyan etmemesi
- Gerekli tüm hazırlıkları yapan bir öğrencinin sınav öncesi başarı için dua etmesi

Bu durumların tamamı aşağıdaki kavramların hangisine örnek gösterilebilir?

- A) İrade
 - B) Sorumluluk
 - C) Tevekkül
 - D) Sabır
-

“Her can ölümü tadacaktır. Sonra bize döndürüleceksiniz.” (Ankebût suresi, 57. ayet)

Aşağıdaki dizelerden hangisi bu ayetle ilişkilendirilemez?

A) Biter, her şey biter; ses, şekil ve renk,
Kokular biter.

Kabir sualiyle kapanır kepenk,
Sorgular biter.

B) İş bu söze Hak tanıktır,
Bu can bu gövdeye konuktur,
Bir gün ola, çıka gide
Kafesten kuş uçmuş gibi

C) Nerde ecdat nerde ata
Hakk’a karşı yapma hata
Tabut denen cansız ata
Binmemeye çaren mi var?

D) Hak, şerleri hayreyler
Zannetme ki gayreyler
Arif onu seyreyler
Mevla görelim neyler
Neylerse güzel eyler

“Sizden herhangi birinizin sırtına bir bağ odun yüklenip satması
dilenmesinden hayırlıdır.”

Bu hadisi en iyi ifade eden cümle aşağıdakilerden hangisidir?

A) İnsan, kazancını Allah’ın uygun görmediği yerlerde harcamamalıdır.

B) Dünya ve ahiret mutluluğuna giden yol paylaşmaktan geçer.

C) Emeğe dayanmayan tefecilik, kumar gibi kazançlar haramdır.

D) İslam, çaba göstermeden başkalarından bir şey beklemeyi uygun görmez.

(I) İnsanın amaçlarına ulaşabilmesi için gerekli çabayı sarf etmesi gerekir. (II) Seçim yapma ve karar verme yetisine sahip olduğu için karşılaştığı birçok güçlüğün üstesinden gelebilir. (III) İnsan, hayatı boyunca her durumda Allah'a dayanıp güvenmelidir. (IV) Sonuçta dünyanın bir imtihan yeri olduğunu ve her canlının yaşamının bir gün son bulacağı gerçeğini unutmamalıdır.

Bu metinde numaralanmış cümlelerde anlatılmak istenenleri ifade eden kavramlar aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	<u>I</u>	<u>II</u>	<u>III</u>	<u>IV</u>
A)	İrade	Emek	Tevekkül	Ecel
B)	Emek	İrade	Ecel	Tevekkül
C)	İrade	Tevekkül	Emek	Ecel
D)	Emek	İrade	Tevekkül	Ecel

Kimse benim yerime ölmeyeceği gibi benim yerime de hesap vermeyecektir.

Aşağıdaki ayetlerden hangisi bu cümlede anlatılmak istenenle aynı doğrultudadır?

- A) "...Hiçbir günahkâr diğerinin günahını çekmez..." (Zümer suresi, 7. ayet)
B) "Her can, ölümü tadacaktır..." (Ankebût suresi, 57. ayet)
C) "... İnananlar yalnızca Allah'a dayanıp güvensinler." (İbrahim suresi, 11. ayet)
D) "...Sen Allah'ın yasasında hiçbir değişiklik bulamazsın." (Fâtır suresi, 43. ayet)
-

I. Hiç kimse kendi emeği ile kazandığından daha hayırlı bir lokma yememiştir.

II. Komşusu açken tok yatan bizden değildir.

III. Hiç kimseye sabırdan daha iyi bir özellik verilmemiştir.

IV. Sizden birinin sırtına bir bağ odun yükleyip pazarda satması, dilenmesinden daha hayırlıdır.

Numaralanmış hadislerden hangileri çalışmanın önemiyle ilgilidir?

A) I ve III.

B) I ve IV.

C) II ve III.

D) II ve IV.

Kendimi bildim bileli yazıyorum. Bazen bir satır, bazen sayfalarca. Bunun bana hediye edilmiş bir yetenek olduğunu biliyorum. Arkadaşlarım sinemaya, tiyatroya giderken ben masamda oturup yazmayı tercih ediyorum. Saatlerce uykusuz kalsam da yazdıklarımın beğenilmesi tüm yorgunluğumu alıyor. Bazen kendi kendime soruyorum. Kelimelerim olmazsa ben kimim?

Bu metin, kader ile ilgili aşağıdaki kavramlardan hangisiyle ilişkilendirilemez?

A) Emek

B) Külli irade

C) Cüzi irade

D) Sağlık

AYETEL KÜRSİ

- Ayetel Kürsi, **Bakara Suresinin 255. ayetidir.** (Kur'anın en uzun sûresi olan Bakara suresi, 286 ayetten oluşur.)
- Tevhid ilmiyle alakalı en büyük Ayet-i kerimedir.
- İçinde "**kürsi**" kelimesi geçtiği için "Ayetel-Kürsi" adını almıştır. Kürsi bu ayette; Allah'ın saltanatı, gücü ve hakimiyeti anlamına gelir.
- Bu ayet, Allah'ın **yüce sıfatlarını ve eşsiz kudretini** anlatmaktadır.
- Ayetel Kürsi namaz içinde sure şeklinde okunduğu gibi, namazın bitiminde tesbihden önce de okunur.

Ayetel Kürsi'de geçen Allah'ın sıfatları

- **HAYY** : Allah'ın canlı ve diri olması
- **KAYYUM**: Bütün varlığı idare eden, gözeten ve koruyan olması
- **ALİYY**: Allah'ın yüce olması
- **AZİM**: Allah'ın büyük olması

Ayetel kürsi'de şunlar anlatılır:

- ✓ Allah'tan başka ilah yoktur. (Allah'ın birliği-Tevhid inancı)(**VAHDANİYET SIFATI**)
- ✓ Allah uyumaz ve uyuklamaz
- ✓ Göklerdeki her şey, yerdeki her şey Allah'ındır.
- ✓ Allah her şeyi bilir(**İLİM SIFATI**), insanlar ise Allah'ın bildirdiği kadar bilir.
- ✓ Allah izin vermeden kimse kimseye **şefa'at (manevi yardım)** edemez.
- ✓ Allah'ın **KÜRSİ'si** yani **SONSUZ KUDRET-GÜCÜ** her şeyi kuşatır.
- ✓ Allah en yücedir en büyüktür. (**ALİYY ve AZİM SIFATLARI**)

Ayet-el Kürsi Okunuşu

Allahü lâ ilâhe illâ hüvel hayyül kayyûm.

Lâ te'huzühû sinetüvve lâ nevm.

Lehû mâ fis-semâvâti vemâ fil ard.

Menzellezî yeşfeu indehû illâ biiznih.

ya'lemü mâ beyne eydîhim vemâ halfehüm velâ yühîtûne

bişey'im min ilmihî illâ bimâ şâe vesia kürsiyyühüssemâvâti

vel ard. Velâ yeûdühü hıfzuhumâ ve hüvel aliyyül azîm.

Ayet'el Kürsi Anlamı (Meali)

Allah ki, O'ndan başka ilah yoktur. O hayydır, kayyûmdur.
Kendisine ne uyku gelir ne de uyuklama.

Göklerde ve yerdekilerin hepsi O'nundur.

O'nun izni olmadan katında kim şefa'at edebilir?

O, kullarının yaptıklarını ve yapacaklarını bilir. (Hiçbir şey O'na gizli kalmaz.) O'nun bildirdiklerinin dışında insanlar, O'nun ilminden hiçbir şeyi tam olarak bilemezler.

O'nun kürsüsü gökleri ve yeri içine alır, onları koruyup gözetmek kendisine zor gelmez. O, yücedir, büyüktür.

❖ **NOT: Şefa'at;** Bir kimsenin affedilmesi için önemli kişilerin, Allah ile kul arasında yaptığı aracılık anlamına gelmektedir. İslam' da kendisine Allah tarafından izin verilen kişilerin ve özellikle peygamberlerin, inananların affedilmesi için dilekte bulunması anlamına gelir.

❖ **Meal:** Kur'ân ayetlerini her yönü ile aynen çevirme iddiası olmaksızın, başka bir dile aktarmak anlamında kullanılır. Kur'ân'ın kelime ve cümlelerini kelimesi kelimesine, hiçbir anlamını eksik bırakmadan başka bir dile çevirmek mümkün olmadığı için Kur'ân'ın başka dillere çevirisine meâl ismi verilmiştir. Bu kelime ile yapılan çevirilerde eksik olabilir, bu anlam, âyetin, kelimenin yaklaşık manasıdır demek istenir. Kısaca eksik çeviri anlamına gelir.

AYET'EL KÜRSİ'DEN NELER ÇIKARILABİLİR!!!

- ✓ Allah bir ve tektir. (Vahdaniyet sıfatı. İslam dinin temeli olan Tevhid inancı vurgulanır)
- ✓ Allah Hayy'dır (Hayat sıfatı: Allah canlı ve diridir. Sonsuz hayat sahibidir. Subuti sıfat.)
- ✓ Allah Kayyum'dur. (Allah her şeyi koruyup gözetendir)
- ✓ Allah sonradan yaratılan varlıklara benzemez. Uyku ve uyuklama gibi insani özellikleri yoktur. Allah her an biri görür ve duyar. (Muhalefetün lil havadis, Zati sıfatı)
- ✓ Evreni yaratan, düzeni koyan ve idare eden Allah'tır. (Tekvin sıfatı (subuti))
- ✓ Allah'ın izni ve iradesi olmadan evrende hiçbir şey gerçekleşemez. (İrade sıfatı (subuti))
- ✓ Allah her şeyi görür, işitir ve bilir yani Allah, Alim'dir. (İlim sıfatı(subuti). Allah'ın ilmi sınırsızdır.)
- ✓ İnsanlar ise Allah'ın bilinmesini istediği kadarını bilir. (İnsanları ilmi sınırlıdır.)
- ✓ Allah'ın hükümlanlığı, gücü ve kudreti evrenin tamamını gözetmeye yeter. (Kudret sıfatı (subuti))

HATİCE YILDIZ

DKAB ÖĞRETMENİ